

Asettamispäätös

23.4.2021

VN/9183/2021
VN/9183/2021-OM-10**EDUSTAJAKANNETYÖRYHMÄ**

Työryhmän asettaminen

Oikeusministeriö on tänään asettanut työryhmän valmistelemaan ehdotusta edustajakannetta koskevan lainsäädännön uudistamiseksi.

Oikeusministeriö asettaa erikseen seurantaryhmän seuraamaan ja arvioimaan työryhmän työtä.

Toimikausi

1.5.2021 – 31.1.2022

Tausta

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2020/1828 kuluttajien yhteisten etujen suojaamiseksi nostettavista edustajakanteista ja direktiivin 2009/22/EY kumoamisesta (jäljempänä *edustajakannedirektiivi*) annettiin 25.11.2020 ja se tuli voimaan 24.12.2020. Jäsenvaltioiden on annettava edustajakannedirektiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 25.12.2022.

Edustajakannedirektiivi asettaa jäsenvaltioille veloitteen sisällyttää oikeusjärjestelmäänsä direktiivin vaatimukset täyttävä edustajakannemenettely. Direktiivi ei edellytä jäsenvaltioissa voimassa olevien edustajakannejärjestelmien muuttamista tai estä jäsenvaltioita säätämästä muun tyyppisistä edustajakannejärjestelmistä. Yhden menettelyistä tulee kuitenkin olla direktiivissä asetettujen vaatimusten mukainen. Direktiivin mukaisessa edustajakannemenettelyssä edustaja voi nostaa elinkeinonharjoittajan lainvastaisen menettelyn kieltämistä tai hyvitystä, esimerkiksi vahingonkorvausta, koskevan kanteen tuomioistuimessa tai muussa toimivaltaisessa viranomaisessa kuluttajakollektiivin puolesta silloin, kun elinkeinonharjoittaja

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Oikeusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 25
 00023 Valtioneuvosto

Eteläesplanadi 10
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

09 1606 7730
 +358 9 1606 7730

oikeusministerio@om.fi
 oikeusministerio.fi

on toiminut jonkin direktiivin liitteessä luetellun EU-lainsäädäntöinstrumentin vastaisesti siten, että toiminta on vahingoittanut tai voi vahingoittaa kuluttajien yhteisiä etuja. Liitteeseen on sisällytetty 66 eri asetusta ja direktiiviä. Edustajakannedirektiivi kattaa perinteisen kuluttajakaupan lisäksi lukuisia eri aloja, kuten rahoituspalvelu-, matkustus- ja matkailu-, energia-, televiestintä-, ympäristö- ja tietosuojalan.

Direktiivin mukaisessa edustajakannemenettelyssä edellytetään, että niin sanotut oikeutetut yksiköt saavat edustajina panna vireille kanteita kuluttajien puolesta. Oikeutettuja yksiköitä voivat olla sitä varten nimetyt kuluttajien etua ajavat järjestöt tai viranomaiset. Direktiivissä tehdään ero niiden yksikköjen välillä, jotka voivat nostaa kotimaisia edustajakanteita, ja niiden, jotka voivat nostaa rajat ylittäviä edustajakanteita.

Edustajakannedirektiivin soveltamisala on ryhmäkannelain (444/2007) soveltamisalaa merkittävästi laajempi. Ryhmäkannelain mukaan vain kuluttaja-asiamies voi nostaa kanteen kuluttajista muodostuvan ryhmän puolesta. Edustajakannedirektiivin mukaan myös kuluttajien etuja ajavien järjestöjen tulee voida nostaa kanne. Edustajakannedirektiivin täytäntöönpano edellyttää näin ollen ryhmäkannelain muuttamista näiltä osin tai vaihtoehtoisesti uuden lain säätämistä.

Eräitä edustajakannedirektiivissä tarkoitettuja kieltokanteita voidaan nykyisin nostaa niin sanotun kieltokannedirektiivin (98/27/EY) nojalla. Kieltokannedirektiivi on Suomessa saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä rajat ylittävistä kieltomenettelyistä annetulla lailla (1189/2000). Edustajakannedirektiivillä kieltokannedirektiivi kumotaan. Direktiivin täytäntöönpano edellyttää näin ollen kieltomenettelyä koskevan lain kumoamista ja sen korvaamista uudella lainsäädännöllä.

Tavoitteet

Tavoitteena on pannaan täytäntöön edustajakannedirektiivi voimassa olevan lainsäädännön pohjalta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tehtävä

Työryhmän tehtävänä on valmistella säännökset, jotka ovat tarpeen edustajakannedirektiivin täytäntöönpanemiseksi Suomessa.

Työryhmän ehdotus on laadittava hallituksen esityksen muotoon.

Työryhmä voi valmistelun aikana kuulla asiantuntijoita ja järjestää kuulemistilaisuuksia.

Organisointi

Puheenjohtaja:

Lainsäädäntöneuvos Maarit Leppänen, oikeusministeriö

Jäsenet:

Lainsäädäntöneuvos Sofia Aspelund, oikeusministeriö

Neuvotteleva virkamies Sari Alho, työ- ja elinkeinoministeriö

Käräjätuomari Mirko Pennanen, Helsingin käräjäoikeus

Ylituomari Jussi Karttunen, markkinaoikeus

Kuluttaja-asianneuvos Anja Peltonen, Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Asianajaja Olli Pohjakallio, Suomen Asianajajaliitto ry

Asiantuntija Sanna-Maria Bertell, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry

Asiantuntija Karoliina Katila, Suomen Yrittäjät ry

Vaikuttamistyön päällikkö Tiina Vyyryläinen, Kuluttajaliitto-Konsumentförbundet ry

Sihteeri:

Erityisasiantuntija Piritta Koivukoski-Kouhia, oikeusministeriö

Työryhmän kokoonpano ei täytä naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:ssä säädettyä vaatimusta, jonka mukaisesti valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä tulee olla vähintään 40 prosenttia sekä naisia että miehiä. Kaikilla työryhmässä edustettuna olevilla tahoilla ei kuitenkaan ollut esittää työryhmän toimeksiannon alaan perehtyneitä miespuolisia jäsen ehdokkaita, minkä vuoksi kiintiövaatimuksesta poikkeamiselle on lainkohdassa tarkoitettu erityinen syy. Työryhmän jäsentahoja ei ollut myöskään mahdollisuutta miettiä uudelleen naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain vaatimusten täyttämiseksi.

Kustannukset ja rahoitus

Työryhmä hoitaa tehtävänsä virkatyönä. Työryhmän jäsenille ei makseta kokouspalkkioita tai kulukorvauksia.

Osastopäällikkö

Antti T. Leinonen

Yksikönpäällikkö

Pekka Pulkkinen

Jakelu

Neuvotteleva virkamies Sari Alho, työ- ja elinkeinoministeriö

Käräjätuomari Mirko Pennanen, Helsingin käräjäoikeus

Ylituomari Jussi Karttunen, markkinaoikeus

Kuluttaja-asianneuvos Anja Peltonen, Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Asianajaja Olli Pohjakallio, Suomen Asianajajaliitto ry

Asiantuntija Sanna-Maria Bertell, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry

Asiantuntija Karoliina Katila, Suomen Yrittäjät ry

Vaikuttamistyön päällikkö Tiina Vyyryläinen, Kuluttajaliitto-Konsumentförbundet ry

Tiedoksi

- Lainsäädäntöneuvos Maarit Leppänen, oikeusministeriö
- Lainsäädäntöneuvos Sofia Aspelund, oikeusministeriö
- Erityisasiantuntija Piritta Koivukoski-Kouhia, oikeusministeriö
- OM Ministeriön johto, Pekka Timonen
- OM YOO Osastopäällikkö Antti T. Leinonen
- TEM Työ- ja elinkeinoministeriö
- Helsingin käräjäoikeus
- Markkinaoikeus
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- Suomen Asianajajaliitto
- Elinkeinoelämän Keskusliitto EK
- Suomen Yrittäjät ry
- Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry